

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 25 mai 2022
(OR. fr)

9523/22

SOC 315
EMPL 210
ANTIDISCRIM 52
EDUC 194
SAN 319
ECOFIN 509
GENDER 70
JAI 759
COMPET 407
DIGIT 106

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Ocuparea forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap <i>Dezbateri de orientare</i>

În cele ce urmează, se pune la dispoziția delegațiilor nota de orientare din partea președinției privind subiectul sus-menționat, în vederea reuniunii Consiliului EPSCO din 16 iunie 2022.

Dezbateri de orientare: „Accesul persoanelor cu handicap pe piața forței de muncă”

Notă de informare

Se estimează că o cincime din populația UE (în prezent, aproape 87 de milioane de persoane) prezintă o formă de handicap. Uniunea Europeană și toate statele sale membre sunt părți la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CRPD). Din acest tratat important, care a intrat în vigoare pentru UE în ianuarie 2011, au rezultat în mod succesiv mai multe strategii, inclusiv Strategia europeană privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030, inspirată din Pilonul european al drepturilor sociale¹.

În pofida progreselor realizate în ultimele decenii, persoanele cu handicap se confruntă în continuare cu multiple obstacole care îi împiedică să își exercite drepturile și autonomia lor. UE s-a angajat să își intensifice acțiunile în sprijinul persoanelor cu handicap, în cadrul noii Strategii europene privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030. O conferință ministerială pe tema handicapului, organizată de președinția franceză a Consiliului Uniunii Europene la 9 martie 2022 la Paris, a prilejuit desfășurarea unui schimb de opinii cu privire la îmbunătățirea accesibilității drepturilor și a posibilității exercitării acestora, precum și cu privire la punerea în aplicare a Strategiei europene 2021-2030.

¹ Principiul 17: persoanele cu handicap au dreptul la un sprijin pentru venit care să le asigure o viață demnă, la servicii care să le permită să participe pe piața muncii și în societate și la un mediu de lucru adaptat nevoilor lor.

Una din axele prioritare ale politicii Uniunii în materie de handicap este **integrarea și dezvoltarea profesională a persoanelor cu handicap pe piața forței de muncă**. Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 *de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă* a introdus conceptul **de amenajare corespunzătoare**, care impune angajatorilor să adapteze locul de muncă pentru persoanele cu handicap. În plus, articolul 27 din CRPD consacră drepturile persoanelor cu handicap în domeniul muncii și al ocupării forței de muncă, inclusiv posibilitatea de a se întreține prin munca aleasă sau acceptată liber, pe o piață a muncii și într-un mediu de lucru deschise, bazate pe incluziune și accesibile persoanelor cu handicap.

În 2022, Comisia va prezenta un pachet de măsuri menite să îmbunătățească perspectivele persoanelor cu handicap pe piața forței de muncă. Acest „**pachet privind ocuparea forței de muncă**” constituie o inițiativă emblematică a Strategiei privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030, proiectul fiind prezentat în linii mari în cadrul conferinței din 9 martie 2022. Pachetul urmărește să îmbunătățească perspectivele persoanelor cu handicap pe piața forței de muncă și vizează șase domenii de politică, inclusiv prin cooperarea cu rețeaua europeană a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, cu partenerii sociali și cu organizațiile care reprezintă persoanele cu handicap.

Aceste măsuri vor oferi orientări și vor sprijini învățarea reciprocă în ceea ce privește consolidarea capacităților serviciilor de ocupare a forței de muncă și de integrare, promovarea perspectivelor de angajare prin acțiuni pozitive și combaterea stereotipurilor, asigurarea amenajării corespunzătoare, asigurarea securității și a sănătății în muncă, precum și a unor programe de reabilitare profesională în caz de boli cronice sau de accidente, explorarea unor posibilități de a găsi locuri de muncă de calitate prin intermediul încadrării în muncă protejate și a unor parcursuri care să conducă la piața deschisă a forței de muncă. Pachetul va sprijini statele membre în punerea în aplicare a orientărilor relevante privind ocuparea forței de muncă prin intermediul semestrului european.

La nivel național, mai multe state membre au introdus, la rândul lor, **obligații legale și stimulente** pentru a încuraja ocuparea forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap. Printre inițiativele care vizează angajatorii se numără pragurile obligatorii de angajare a persoanelor cu handicap, elaborarea de planuri anuale în materie de diversitate care să prevadă obiective măsurabile și evaluări periodice, un sprijin financiar pentru amenajarea corespunzătoare, facilități fiscale și alte stimulente financiare, în special pentru IMM-uri, precum și condiții de participare la achizițiile publice. Celelalte inițiative includ crearea de locuri de muncă personalizate, în special în domeniul economiei sociale și solidare, proceduri de recrutare și măsuri de sprijin adaptate pentru persoanele cu handicap aflate în căutarea unui loc de muncă.

În pofida faptului că s-au realizat progrese semnificative, ocuparea forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap în UE este încă cu mult sub potențialul său. În 2021, doar 50,8 % dintre aceste persoane aveau un loc de muncă, în comparație cu 75 % dintre persoanele fără handicap. 37,6 % dintre persoanele cu handicap erau inactive, în comparație cu 17,6 % dintre persoanele fără handicap. 28,4 % dintre persoanele cu handicap erau expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială, în comparație cu 17,8 % dintre persoanele fără handicap, și doar 29,4 % dintre persoanele cu handicap dețineau o diplomă de absolvire a învățământului secundar, comparativ cu 43,8 % dintre persoanele fără handicap².

Construirea unei piețe a muncii mai incluzive va contribui la atingerea obiectivelor europene privind ocuparea forței de muncă pentru 2030 (obiectivul privind o rată de ocupare a forței de muncă de 78 % în 2030, stabilit în Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale). În contextul deficitelor de forță de muncă și al dezechilibrelor persistente în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, sporirea participării pe piața forței de muncă a grupurilor subreprezentate, cum ar fi persoanele cu handicap, rămâne o pârghie importantă pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii și pentru egalitate.

² Sursa: *Eurostat*.

Pentru ca politicile de ocupare a forței de muncă pentru acest segment de populație să fie eficace este nevoie de un proces de reflecție asupra conceptului de handicap inclus în Convenția Națiunilor Unite, precum și de găsirea unui echilibru între dreptul comun și măsurile specifice.

Ratele actuale scăzute de ocupare a forței de muncă pot fi explicate prin mai mulți factori, printre care se numără inegalitățile în materie de acces la educație și la formare, prevalența prejudecăților conform cărora persoanele cu handicap sunt mai puțin productive, costul (real sau perceput) al amenajării corespunzătoare, cunoașterea insuficientă a posibilităților de amenajare corespunzătoare, practicile deficitare în materie de resurse umane în întreprinderi, precum și un nivel mai scăzut de formare în rândul persoanelor cu handicap în comparație cu populația generală și dificultăți în identificarea persoanelor cu handicap care au competențele necesare.

Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap și reducerea decalajului față de persoanele fără handicap rămân o provocare pentru toate statele membre, care necesită acțiuni la mai multe niveluri, inclusiv: dezvoltarea **accesibilității** și a **amenajării corespunzătoare** pentru a răspunde nevoilor individuale, **dobândirea de competențe** în conformitate cu nevoile pieței de către persoanele cu handicap, inclusiv de competențe legate de tranziția verde și cea digitală, **investiții** în serviciile de intervenție încă de la vârsta preșcolară, cadre de învățare incluzive și accesibile și programe de învățare pe tot parcursul vieții, precum și crearea unei legături între ciclul școlar și încadrarea în muncă.

În acest context, se propune axarea discuției pe două puncte:

1 – Eliminarea factorilor de descurajare a angajării persoanelor cu handicap și favorizarea integrării acestora de către colectivul de muncă

Obligațiile legale și stimulentele pentru angajatori au mai multe șanse să își atingă obiectivele dacă sunt însoțite de o viziune pozitivă care să pună în valoare contribuția la performanță a diversității în general și a handicapului în special.

- Cum putem colabora și cum ne putem coordona cu toate părțile interesate, inclusiv angajatorii, colectivele de muncă, partenerii sociali și serviciile de ocupare a forței de muncă și de integrare, pentru a înlătura ideile preconcepute cu privire la așa-zisul „cost prohibitiv” al amenajării corespunzătoare, pentru a spori nivelul de cunoștințe în legătură cu o astfel de amenajare și pentru a ajuta întreprinderile să o pună în aplicare?
- Cum putem colabora pentru a stabili obiective de reducere a decalajului dintre rata de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap și rata de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor fără handicap, după cum este indicat în Strategia europeană privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030?

2 – Luarea de măsuri eficace pentru a promova inserția profesională a persoanelor cu handicap

Noile tehnologii și digitalizarea pot oferi, atunci când sunt accesibile, noi oportunități de sprijinire a persoanelor cu handicap în vederea încadrării în muncă pe tot parcursul vieții, prin furnizarea instrumentelor digitale care sunt esențiale pentru autonomia lor, dar și prin înlăturarea barierelor din calea formării și a încadrării lor în muncă.

- Ce programe de sprijin sunt disponibile la nivel național în această privință?
- Cum poate fi facilitată tranziția de la atelierele și formarea protejate la piața competitivă a forței de muncă, în special prin intermediul noilor tehnologii?
- Cum poate Uniunea să sprijine statele membre în aceste domenii?